

K ü l ö n f é l é k .

Jókai Mór jubileuma. A nemzet koszorus irójának ötven éves irói működésére nemsokára örömmünnepet ül. Benső és őszinte öröm leend az, melyet a szívek átéreznek, valódi rokonszenv és szeretet, a melylyel a ragyogó tollu regényirót a nemzet fiai és leányai ünnepelni fogják. Az ünnep alkalmából százezer forintot akarnak Jókai részére a műveiből rendezendő diszkiadás által összehozni. Méltó az iróhoz és a nemzethez. Így ünnepelte Anglia is az ő Dickensét. — A legélénkebb rokonszenvvel és csodáló tisztelettel csatlakozunk mi is annak ünnepléséhez, ki annyi szép regénye közt, megírta oly nagyszerűen az „*Egy az Isten*“-t is, és a ki amaz eszménység által, mely műveit átlengi, a hitnek is fölként apostola.

A háromszéki kör új felügyelő gondnoka. A háromszéki kör új felügyelő gondnokot választott *Sepsi-szent-iványi Szentiványi Miklós*, megyei főjegyző személyében. Érdemes atyja is e tisztet viselte sok éven keresztül. A Szentiványi család ama hasznos szolgálatok mellett, melyeket más téren tett, mindig előljárt egyházi erényekben is. A kör alig választhatott volna odavalóbb férfit, nemcsak azért, mert hagyományos választást tett, hanem mert az ujabban választott felügyelő gondnokot értelmi jeles tulajdonai, s kiváló műveltsége különösen alkalmassá teszi e tiszt betöltésére. Éppen ezért a legmelegebben üdvözöljük a háromszéki kör választását és megválasztottját.

Az erdélyrészi ág. hitvallásuak egyházkerülete a Teutsch halálával megüresedett püspöki székbe sept. 20-án *Müller Frigyes*, nagyszebeni lelkészt választotta meg. Müller Segesvárt született 1828-ban s tanult itthon s a lipcsei és berlini egyetemen. Az erdélyi ágostaiak rendszere szerint előbb tanár volt — Segesvárt s azután lett lelkész. 1875-ben választották nagyszebeni lelkésszé, mely állásából most a közbizalom a püspöki székbe emelte. Az érintkezésnek kevés pontja van az erdélyi ág. hitvallásu egyház és az unitárius között. De hisszük, hogy bárminő érintkezésben az új püspök követni fogja elődjét abban a festvéries magatartásban, melyet az minden alkalommal tanusított.

Enyedi György ismeretlen munkája. Mult hónapban a tordai gym-

nasium könyvtárában egy vaskos Sr. nagyságu gondosan bekötött XVII. sz.-beli kódex került kezembe a következő czimmel:

„Heliodori Aethiopiae historiae libri decem, nunc primum in Latinam linguam conversi interprete *Georgio Eniedino* Transsilvano R(ectore) S(cholae) C(laudiopolitanae) Clarissimo etc. Anno Domini 1592.“

A czimlap után „Epistola Dedicatoria“ áll, mely Kolozsvárt, 1592. május 1-én kelt s Báthory Zsigmond fejedelemhez szól. Azután „Ad Lectorem“, az olvasóhoz intézi szavait Enyedi, elmondva, mennyire csodálkozott ő mindig azon, hogy a magyarok a görög nyelvvel s a görög írók közül épen Heliodorussal mily keveset törődnek. Ez ékesszóló író műve többek közt francziára is le van fordítva; ő latinra fordítja most, hogy honfitársai annál könnyebben megkedveljék. Azután részletesen felsorolja, mely írók mit irtak Heliodorusról s ezután prózában az „Aethiopica historia“ tiz énekét adja, melyeket a görög eredetiből fordított latinra.

Sok tekintetben nevezetes e mű, melyről nem bizonyos, kinyomtatta-e Enyedi, vagy csak kéziratban terjedt el. A XVII. sz.-ban „Új életre hozatott Cariclia“ cz. alatt Gyöngyössi István Heliodorus e művét versekbe foglalta „holmi régi versek rongyaiból.“ Máig sem tudja irodalmunk, ki volt első magyar fordítója. Vajon nem Enyedi lappang az ismeretlen költő homályában, ki Heliodorussal foglalkozva kedvet kapott „Gismunda“ után e másik regényes elbeszélést is magyar versekbe önteni? . . . Mindenesetre érdekes véletlen, hogy Zrinyi Miklós híres könyvtárában e kézirati verses mű egy példánya épen úgy megvolt, mint Enyedi szentháromság-ostromló theologiai művének Báthory Zsigmondtól tüzre ítélt első latin kiadása.

A tordai könyvtár nevezetes kéziratát Némái János és Némái István másolták le 1643—1647. között. 1765-ben Bartók János kis-sárosi pap tulajdona volt 1826. sept. 16-án ajándékozta Gálffy József tordai birtokos, a tordai unitár. egyház és iskola jó emlékü patronusa a gymnasium könyvtárának. Tudunkkal Enyedinek mindedig ismeretlen maradt művéből az idő csupán csak ez egyetlen egy kézirati példányt kimélte meg.

K—ó.

Aranykönyv.

ADAKOZÁSOK A SZ.-UDVARHELYT ÉPÍTENDŐ TEMPLOMRA.

XI. közlemény.

109. Id. László Ferencz Gyepesről 2-sodszor . . .	75 frt — kr.
Az előbbi közlemények összege	2933 „ 20 kr.
Együtt	3008 frt 20 kr.

A Ker. Magvető ez évi 4-dik füzetében megjelent Aranykönyvben, a X-ik közlemény 108. sorszáma alatt tévesen van H.-sz.-mártoni ekklezsia H.-sz.-páli ekklezsia helyett; mert az ott jegyzett adományok a h.-sz.-páli ekklezsia tagjainak adománya; valamint ugyan e közleményben alulról második sorban Benedek Dénes helyett Bencze Dénes olvasandó.

Kolozsvárt, 1893. okt. 24.

FERENCZ JÓZSEF,
unitárius püspök.

BETHLEN-SZENTMIKLÓSI ADAKOZÁS.

Megnyugtatóul a jelenre, buzdítóul a jövőre!

Bethlen-Szt.-Miklósön a leégett papiház újraépítése költségeinek fedezésére eddigelé a következő névszerinti kegyes adakozások történtek:

Dr. Müller Frigyes főtisztelendő ur által a n.-szebeni ev. luth. presbyterum nevében 10 frt. Ekklezsiainkban: Csiszér István 8 frt., Gombocz Márton 10 frt, ifj. Vincze György 3 frt, Vincze Miklós 10 frt, id. Vincze György 10 frt, Gáspár Márton 5 frt, Udvar Miklós 5 frt, Érsek Lőrincz 3 frt, Érsek István (Lidi) 5 frt, Gombocz Márton (kakas) 3 frt, Udvar Károly 5 frt, Érsek József 3 frt, Módi Ferencz 3 frt, Érsek Pál 15 frt, Módi János (mészáros) 16 frt, Gombocz István 2 frt 50 kr., Érsek János 10 frt, id. Molnár András 9 frt, Módi János (Márton) 5 frt, Érsek Mihály 3 frt, Filep István 2 frt 50 kr., Érsek András 3 frt, Vincze István 5 frt, Érsek György 5 frt, Derzsi Mózes 3 frt. Udvar Pál 10 frt, ifj. Módi János (Márton) 3 frt, Érsek Gábor 15 frt, özv. Udvar Istvánné 6 frt 60 kr., id. Udvar János 10 frt, Érsek Ferencz (Ferenczi) 5 frt, Udvar István (Basa) 5 frt, Udvar István (Burda) 3 frt, Venter György 8 frt, Udvar Gábor 8 frt, Érsek István (Samu) 1 frt, Kocsis Ferencz 5 frt, id. Vincze János 5 frt, Udvar József (János) 10 frt, Mátyás János 5 frt, Gombocz József 5 frt, Módi Márton 5 frt, Érsek Miklós (Ferencz) 5 frt, Udvar Imre (Basa) 10 frt, Miklós József 15 frt, Udvar József (Gábor) 9 frt, Fenyédi János 1 frt 50 kr., Érsek Miklós (Varga) 15 frt, Érsek Ferencz id. 9 frt, Miklós Mihályné 1 frt 50 kr., Udvar János ifj. 3 frt, Csenteri Mihályné 1 frt 50 kr., Gombocz Miklósné 5 frt. Udvar Márton 10 frt, Udvar István 2 frt, ifj. Vincze János 3 frt, Udvar József (Laczo) 3 frt, Érsek Ferencz (Samu) 1 frt 20 kr. és Máté Lajos 10 frt. Összesen = 392 frt 30 kr.

Az egyedül imádandó Isten áldása nyugodjék meg most és örökké a kegyes adakozó egyeseken és családokon!

Bethlen-Szt.-Miklósön, 1893. október 1-én.

MÁTÉ LAJOS,
helybeli unitár. pap.